

STEFAN PRUSZYŃSKI
FELICYTA WALCZAK

MONITORING AGROFAGÓW – PODSTAWA INTEGROWANEJ OCHRONY ROŚLIN

Słowa kluczowe: *rejestracja, sygnalizacja i prognozowanie występowania agrofagów, historia i stan obecny w Polsce, propozycje zmian*

STRESZCZENIE

W opracowaniu przedstawiona jest historia i obecnie funkcjonujący w Polsce system zbioru danych dotyczących pojawu i nasilenia agrofagów, a także system sygnalizacji oraz podstawy opracowywania prognoz. Omówiona jest konieczność znaczenia prowadzenia tych obserwacji dla stworzenia warunków dla określenia potrzeby i terminów prowadzenia zabiegów ochroniarskich. Podkreślona została potrzeba prowadzenia monitoringu agrofagów przy opracowywaniu i wdrażaniu integrowanej ochrony roślin. Omówiono również, podejmowane inicjatywy uzupełnienia obowiązującego obecnie systemu poprzez tworzenie przez Instytut Ochrony Roślin – PIB w Poznaniu, sygnalizacji regionalnej oraz sygnalizacji prowadzonej przez zakład Zaopatrzenia Rolniczego „Warka”.

Przygotowywane obecnie w Polsce akty prawne, dotyczące ochrony roślin mogą wprowadzić zasadnicze zmiany w aktualnie obowiązującym monitoringu agrofagów i jest sprawą bardzo ważną przygotowanie się do tych zmian.

STEFAN PRUSZYŃSKI
FELICYTA WALCZAK

AGROPHAGES MONITORING – THE BASE OF PLANT PROTECTION

Key words: *registration, signalization and prognosis of agrophages occurrence, history and actual state, changes proposals*

SUMMARY

The history and actual state of the system collection data concerning appearance, occurrence intensity, signalization and agrophages warning system in Poland is presented in the paper. The necessity of providing observations aimed at determining needs and terms of plant protection treatments is discussed.

The needs of agrophages monitoring in drawing up and implementation of integrated plant protection is emphasized. Plant Protection Institute – National Research Institute in Poznań put forward a proposal to supplement present plant protection system by creating and providing Regional agrophages signalization on the PPI-NRI web-page, and signalization providing by “Warka – factory supplying agriculture.

Presently prepared legal acts concerning plant protection can introduce essential changes in currently effecting agrophages monitoring, and it's very important to make ready for this changes.

e-mail: S.Pruszyński@ior.poznan.pl

e-mail: F.Walczak@ior.poznan.pl

EDWARD MATUSZAK

PRZYGOTOWANIE DORADCÓW DO PRACY W OPINII KIEROWNIKÓW TERENOWYCH ZESPOŁÓW DORADZTWA

Słowa kluczowe: *doradztwo, doradcy, zespoły doradcze, kompetencje i kwalifikacje
zawodowe doradców*

STRESZCZENIE

W artykule przedstawione zostały wyniki badania opinii kierowników terenowych zespołów doradztwa dotyczące przygotowania doradców do pracy. Badania przeprowadzono w okresie od maja do lipca 2010 roku. Opinie zebrane zostały metodą ankietową od 229 kierowników terenowych zespołów doradczych, w których zatrudnionych było ponad 70% wszystkich doradców terenowych w kraju. Ankieta zawierała 70 szczegółowych dziedzin pracy doradczej pogrupowanych w obszary pracy doradczej.

Kierownicy terenowych zespołów doradczych najwyżej ocenili kompetencje metodyczne doradców oraz przygotowanie do udzielania pomocy rolnikom w korzystaniu z najważniejszych działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Równocześnie wskazali na niewystarczające przygotowanie doradców w zakresie postępu w technologiach produkcji rolniczej, udzielania pomocy rolnikom w inicjowaniu i rozwoju dodatkowych dochodów w gospodarstwie rolnym (z wyjątkiem agroturystyki) oraz pomocy mieszkańcom wsi w organizowaniu wspólnych przedsięwzięć na rzecz rozwoju lokalnej społeczności wiejskiej. Wyniki analizy wskazują na potrzebę podwyższania kwalifikacji zawodowych doradców w tych dziedzinach.

EDWARD MATUSZAK

THE PREPARATION OF ADVISERS TO THE WORK IN THE OPINION OF MANAGERS OF LOCAL ADVISING JOINT OFFICES

Key words: *agricultural advisory services, advisors, local advisory offices, adviser's
competences and professional qualification*

SUMMARY

In the article results of the opinion of managers of local advising joint offices are presented concerning preparations of advisers to the work. Research were carried out from May to July 2010. Gathered opinions became an inquiry method from 229 managers of local advisory offices in which engaged it was over 70% all local advisers in the country. The questionnaire contained 70 detailed spheres of advisory work grouped into areas of advisory work:

Managers of local advisory teams at most they rated methodical competences of advisers and preparation to rendering aid to farmers in use from most important activities of the Rural Development Programme 2007-2013. Simultaneously they evidenced inadequate preparation of advisers within the progress in technologies of agricultural production, renderings aid to farmers in initiation and development of additional earnings in the holding (excepting of agritourism) and the help to countrymen in organization of joint ventures in the interest of development of local country-community. Results of the analysis evidenced the need of increasing of professional qualifications of advisers in these spheres.

e-mail: e.matuszak@cdr.gov.pl

DANUTA KOŁODZIEJCZYK
MARCIN GOSPODAROWICZ

RELACJE ROLNIKÓW Z INSTYTUCJAMI WSPIERAJĄCYMI ROZWÓJ GOSPODARSTW ROLNYCH

Słowa kluczowe: gospodarstwo rolne, instytucje wsparcia, konkurencyjność, kontakt, koszty transakcyjne.

STRESZCZENIE

W opracowaniu przedstawiono determinanty oraz obszary kontaktów użytkowników gospodarstw rolnych z instytucjami wsparcia. Analizę oparto na badaniach ankietowych przeprowadzonych wśród 400 gospodarstw rolnych uczestniczących w Polskim FADN (IERiGŻ PIB). Badania były prowadzone w 4 makroregionach (Małopolska i Pogórze, Mazowsze i Podlasie, Pomorze i Mazury, Wielkopolska i Śląsk) – po 100 gospodarstw z każdego makroregionu.

Przeprowadzone badania wykazały, że kontakty rolników z instytucjami działającymi w otoczeniu gospodarstw rolnych nie są zbyt silne. Czynniki społeczno-osobowe i organizacyjne tkwiące w gospodarstwach rolnych bardziej determinowały te kontakty niż czynniki ekonomiczne. Ważnymi instytucjami z otoczenia gospodarstw okazały się instytucje realizujące politykę rolną i rozwoju obszarów wiejskich (51,7% ogólnej liczby relacji) oraz instytucje ze sfery rynku (32,7%). Niewielki udział instytucji samoorganizacji społecznej się (6,4%) i instytucji wdrożeń i upowszechniania (9,1%).

Stwierdzono, że proces instytucjonalizacji gospodarstw rolnych mógłby być silniejszy, gdyby było większe zaufanie rolników do instytucji wsparcia oraz lepsze dostosowanie świadczonych przez nie usług do potrzeb tych gospodarstw.

DANUTA KOŁODZIEJCZYK
MARCIN GOSPODAROWICZ

THE RELATIONSHIPS OF FARMERS WITH SUPPORTING INSTITUTIONS FOR FARMS DEVELOPMENT

Key words: farmers, supporting institutions, competitiveness, contact, transaction cost.

SUMMARY

The paper presents the determinants and areas of contacts of agricultural farms with supporting institutions. The analysis was based on a survey conducted among 400 farms participating in the Polish FADN (IAFE PIB). The research was carried out in four macro-regions (Malopolska and the Foothills, Mazowsze and Podlasie, Pomerania and Masuria, Wielkopolska and Silesia) - around 100 households from each macro-region. Studies have shown that contacts of farmers with institutions in the area surrounding farms are not too strong. Socio-personal and organizational factors rooted in farms are more decisive in this contacts than economic factors. Important institutions of the surrounding farms were bodies of agriculture and rural areas policies (51.7% of the total number of accounts) and institutions from the sphere of the market (32.7%). The proportion of self-organized community institutions (6.4%) and implementing institutions (9.1%) was considerably small. It was found that the process of institutionalization of farmers would be stronger if the farmers had more confidence in the supporting institutions and the services provided by institutions were better adapted to the needs of farmers.

e-mail: Kołodziejczyk@ierigz.waw.pl
e-mail: Gospodarowicz@ierigz.waw.pl

WIOLETTA WRZASZCZ

**SZACUNKOWE SALDO BILANSU AZOTU, FOSFORU I POTASU W
GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH (CZĘŚĆ II)**

Słowa kluczowe: *bilans nawozowy, azot, fosfor, potas, gospodarstwa indywidualne, badanie strukturalne gospodarstw rolnych, GUS*

STRESZCZENIE

W opracowaniu poddano charakterystyce gospodarstwa indywidualne w zależności od poziomu sald bilansu nawozowego głównych makroskładników, czyli azotu, fosforu i potasu. Podjęta charakterystyka dotyczyła czynników i organizacji produkcji, w tym praktyk nawozowych w badanych grupach gospodarstw. W tym celu wykorzystano najbardziej aktualne dane statystyczne GUS z poziomu gospodarstwa rolnego za 2007 r. Określone salda bilansu nawozowego uznano za wskaźniki rolnośrodowiskowe, będące źródłem informacji o oddziaływaniu rolnictwa na środowisko przyrodnicze.

WIOLETTA WRZASZCZ

**THE CALCULATION OF THE FERTILIZER BALANCE OF NITROGEN,
PHOSPHORUS AND POTASSIUM IN THE INDIVIDUAL FARMS (PART II)**

Key words: *the fertilizer balance, nitrogen, phosphorus, potassium, individual farms, the structural research of agricultural farms, Central Statistical Office*

SUMMARY

The study presents description of the individual farms in Poland in accordance with fertilizer balance of nitrogen, phosphorus, potassium (in comparison with agricultural land). The description concerned factors and organization of agricultural production, including fertilizer practices in the distinguishing groups of farms. In this regard, there were used current statistical data of Central Statistical Office from the farm level concerned in research in 2007. The fertilizer balance is very important agri-environmental indicator, which is a source of information about the impact of agriculture on the environment.

e-mail: wrzaszcz@ierigz.waw.pl

HENRYK BURCZYK

PRODUKCJA I WYKORZYSTANIE BIOMASY ROŚLIN JEDNOROCZNYCH NA POTRZEBY ENERGII ODNAWIALNEJ

Słowa kluczowe: *dobór roślin jednorocznych, sposób ich użytkowania, plony biomasy, wydajność energetyczna, przydatność zbóż dla energetyki*

STRESZCZENIE

Zadania podjęte przez Radę Ministrów dotyczące polityki energetycznej Polski, zobowiązują do zwiększenia o 15% udziału OZE (Odnawialnych Źródeł Energii) w energii finalnej oraz pobudowania 2000 biogazowni rolniczych produkujących nie mniej niż 1,7 mld m³ biogazu w 2020 roku.

Dla zrealizowania powyższego planu, zakłada się wykorzystywanie głównie biomasy z roślin uprawnych poprzez spalanie w elektrociepłowniach oraz fermentację w biogazowniach rolniczych, wykorzystujących również substraty odpadowe. Zapotrzebowanie na biomasę do 2020 roku wynosi według szacunku IUNG-PIB ok. 10,0 mln ton suchej masy, w tym 3,0 mln ton słomy i 2,0 mln t biomasy z lasu.

W celu poznania przydatności jednorocznych roślin uprawnych, przeprowadzono w latach 2007 – 2009 w Zakładzie Doświadczalnym Stary Sielec porównanie następujących gatunków: sorgo, kukurydza, konopie włókniste, pszenica ozima, pszenżyto ozime i żyto jako poplon ozimy. Doświadczenia przeprowadzono na glebie lekkiej zalegającej na glinie (kl. IV). Dlatego ich wyniki będą miały zastosowanie w praktyce na glebach gorszej przydatności rolniczej i opadach < 550 mm rocznie.

Na podstawie dotychczas uzyskanych wyników można rekomendować uprawę sorga i kukurydzy, które plonują > 20 t/ha suchej masy przy niskich kosztach produkcji (< 10 zł/GJ) oraz uprawę żyta w poplonie ozimym. Najwyższą wydajność energetyczną uzyskano w uprawie kukurydzy na ziarno, użytkowanej na potrzeby energetyki łącznie ze słomą (527 GJ/ha).

Natomiast wykorzystywanie ziarna zbóż na cele energetyczne daje najgorsze wyniki (94 GJ/ha) stanowiące zaledwie 20% wydajności energetycznej kukurydzy lub sorga. Z powyższych powodów przeznaczanie ziarna zbóż na spalanie jest nieuzasadnione (za wyjątkiem ziarna skażonego).

HENRYK BURCZYK

THE PRODUCTION AND USE OF ANNUAL PLANT BIOMASS FOR NEEDS OF RENEWABLE ENERGY

Key words: *selection of annual plants, plant use, biomass yield, energy efficiency, usability of crop in power industry*

SUMMARY

Polish Council of Ministers (the Cabinet) has undertaken to implement energy policy and committed itself to boost the share of energy produced from renewable energy sources (RES) in the final energy output by 15%, as well as to erect 2,000 agricultural biogas plants that would produce no less than 1,7 bn m³ of biogas by 2020.

In order to achieve the above, it is assumed that the biomass will primarily be obtained from cultivated plants to be combusted in combined heat and power (CHP) plants, or fermented in agricultural biogas plants, which will also use waste substrates. The Institute of Soil Science and Plant Cultivation (IUNG-PIB) estimates the demand for biomass to amount by 2020 to 10,0 mln t dry mass, including 3.0 mln t of straw and 2,0 mln t of forest biomass.

In order to investigate the usability of cultivated annual plants, a comparison of the following cultivars was performed by the Sławy Sielec Experiment Plant from 2007 through 2009: sorghum, maize, hemp, winter wheat, winter triticale, and rye as winter aftercrop. The experiment was conducted on light soil occurring on loam (class IV). Therefore the results obtained can be practically applied to the soils of lower agricultural quality given the annual rainfall of < 550 mm.

On the basis of the results obtained so far the cultivation of sorghum and maize can be recommended, as these cultivars yield > 20 t/ha of dry mass at low costs (< PLN 10/GJ); another recommendation concerns rye as winter aftercrop. The highest energy efficiency was obtained from the cultivation of maize grown for grain, used for power industry in combination with straw (527 GJ/ha).

The lowest results (94 GJ/ha) have been obtained when using cereal grain for energy purposes, as it has only 20% of energy efficiency of maize or sorghum. These results prove that it is unjustified to designate grain for combustion (with the exception of contaminated grain).

e-mail: henryk.burczyk@iwnirz.pl